

Česká zemědělská univerzita v Praze
Institut vzdělávání a poradenství

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Posouzení stavu účelových zařízení školy
pro výuku odborného výcviku a návrh zlepšení jejich
využití pro rozvoj kompetencí žáků**

Autor práce: Kristýna Zářbnická

Vedoucí práce: Ing. Ivan Miller, Ph.D.

Praha 2011

Abstrakt

Posouzení stavu účelových zařízení školy pro výuku odborného výcviku
a návrh zlepšení jejich využití pro rozvoj kompetencí žáků.

Taking Stock of special Purpose Equipment for the School Teaching of practical
Training and a Proposal to improve their use for the Development of Skills of
Students.

autor: Kristýna Zárybnická

Česká zemědělská univerzita v Praze Institut vzdělávání a poradenství

Bakalářská práce se zabývá posouzením stavu účelových zařízení, určených k odbornému výcviku žáků oboru kosmetických služeb pro rozvoj kompetencí žáků.

V teoretické části je posuzována náplň výuky odborného výcviku, požadavky na absolventy Středních škol pro obor kosmetické služby, charakteristika Rámcového vzdělávacího programu a Školního vzdělávacího programu a jaké by mělo být vzdělání a osobnost učitele odborného výcviku.

Část praktická se převážně zabývá posuzováním stavu a vybavenosti učeben určených pro odborný výcvik na Střední škole managementu a služeb, s.r.o. a ve smluvních podnicích a organizacích spolupracujících se Střední školou. Součástí práce je také výzkumná část zabývající se vybaveností pracovišť a průběhu odborného výcviku a jejich využití pro rozvoj kompetencí žáků, názory učitelů a žáků odborného výcviku pro obor kosmetické služby.

My bachelor thesis is dealt with the state of specialized facilities which serve for vocational training of cosmetician service students to develop their skills and competencies.

In the theoretical part is considered content of vocational training, and the requirements for the high school graduates in this branch, the Skeleton Educational Plan and School curriculum and also what the education and the teacher's individuality itself should be.

The practical part is mainly concerned with the conditions in the special training classrooms and facilities at the Secondary School of Management and Services as well as in our contracting and co-operating organizations.

This work has also the research part considering the workplace, its equipment and its using and involving in student skill's development, also the view of point of our teachers- specialists for cosmetician services and our students.

PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

**Posouzení stavu účelových zařízení školy
pro výuku odborného výcviku a návrh na zlepšení jejich
využití pro rozvoj kompetencí žáků**

vypracovala samostatně a použila jen pramenů uvedených v seznamu zdrojů, ze kterých jsem čerpala.

V Praze dne:

Kristýna Zárybnická:

PODĚKOVÁNÍ:

Děkuji Ing. Ivanu Millerovi, Ph. D. za vedení, konzultace, podnětné návrhy a cenné rady při zpracování této práce.

OBSAH

1. Literární rešerše	9
1.1 <i>Poslání praktického vyučování v odborném vzdělávání.....</i>	10
1.2 <i>Pracoviště praktického vyučování.....</i>	12
1.3 <i>Charakteristika Rámcového vzdělávacího programu obor vzdělávání 69-41-L/01 Kosmetické služby.....</i>	14
1.4 <i>Charakteristika Školního vzdělávacího programu</i>	15
1.5 <i>Náplň výuky odborného výcviku pro obor kosmetické služby.....</i>	17
1.6 <i>Požadavky na absolventy středních škol pro obor kosmetické služby a uplatnění na trhu práce .</i>	18
1.7 <i>Osobnost učitele a vzdělávání učitelů odborného výcviku</i>	21
2. Vlastní práce	23
2.1 <i>Cíl vlastní práce.....</i>	23
2.2 <i>Historie Střední školy managementu a služeb, s.r.o. Schulhoffova a začátky školního salonu pro výuku odborného výcviku:</i>	25
2.3 <i>Využívané materiální didaktické prostředky a přístrojové vybavení pro výuku odborného výcviku</i>	28
2.4 <i>Smluvní organizace a podniky spolupracující se SŠ managementu a služeb s.r.o.</i>	31
2.5 <i>Průběh výuky odborného výcviku žáků na smluvních pracovištích.....</i>	34
2.6 <i>Vybavenost a posouzení stavu provozovny na smluvních pracovištích</i>	37
3. Výzkumné šetření stavu vybavenosti pracovišť a průběhu odborného výcviku a jejich využití pro rozvoj kompetencí žáků	40
3.1 <i>Názory žáků II., III., a IV. ročníků.....</i>	40
3.2 <i>Názory učitelů odborného výcviku na Střední škole managementu a služeb s.r.o.</i>	53
4. Návrh na řešení prostoru a vybavenosti učeben na výuku odborného výcviku kosmetických služeb na Střední škole managementu a služeb s.r.o. a pro rozvoj kompetencí žáků	57
Závěr	61
Seznam použitých zdrojů.....	62

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA ČÍSLO 1

Výňatky z Rámcového vzdělávacího programu oboru vzdělávání
69-41-L/01 Kosmetické služby

PŘÍLOHA ČÍSLO 2

Výňatky ze Školního vzdělávacího programu oboru Kosmetické služby

PŘÍLOHA ČÍSLO 3

Ukázka tematického plánu odborného výcviku pro 1. ročník oboru Kosmetické
služby

PŘÍLOHA ČÍSLO 4

Ukázka právní smlouvy mezi Střední školou managementu a služeb, s.r.o.
a smluvním podnikem

PŘÍLOHA ČÍSLO 5

Fotografie školních salónů pro výuku odborného výcviku

PŘÍLOHA ČÍSLO 6

Obrázky některých smluvních podniků

PŘÍLOHA ČÍSLO 7

Vzor dotazníku pro žáky odborného výcviku v oboru Kosmetické služby

PŘÍLOHA ČÍSLO 8

Vzor dotazníku a otázek k řízenému rozhovoru pro učitele odborného výcviku
v oboru Kosmetické služby

ÚVOD

Pracuji na soukromé Střední škole managementu a služeb, s.r.o. Schulhoffova 844 na Hájích, ve funkci učitelky odborného výcviku v kosmetických službách, kód oboru 69-41-L/ 01. Po úspěšném složení maturitní zkoušky v tomto oboru a na této škole jsem po letních prázdninách dostala nabídku pracovat zde jako učitelka odborného výcviku a nyní zde učím čtvrtý rok. Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na posouzení stavu učňovských zařízení školy pro výuku odborného výcviku oboru kosmetické služby a na návrh zlepšení jejich využití pro rozvoj kompetencí žáků kosmetických služeb.

Práce vychází z požadavků Rámcového vzdělávacího programu, především z jeho části týkající se odborných kompetencí a následně Školního vzdělávacího programu, ve své práci se dále zaměřuji na vybavenost učeben pro odborný výcvik ve školních a smluvních salonech a na průběh výuky odborného výcviku. Podávám návrh na řešení a vybavení prostor učeben pro výuku odborného výcviku pro větší motivaci žáků a učitelů odborného výcviku.

Výuka odborného výcviku probíhá ve třech zařízených kosmetických salonech, které se nachází přímo v budově školy. Žáci vyšších ročníků jsou pak posíláni do smluvních kosmetických salónů, které se nachází v Praze a okolí. Žáci se ve školních salonech učí provádět kosmetické, manikérské a pedikérské úkony, naučí se hygienické předpisy, BZOP a aplikaci a použití kosmetických přípravků potřebných pro kvalifikovaný výkon povolání a pro uplatnění na trhu práce.

1. Literární rešerše

Posláním učitelů teoretických předmětů a praktického vyučování je připravit žáky na jejich profesní, osobní a pracovní život. Cílem učitele praktického vyučování tedy je, aby u žáků docházelo během studia k osvojování odborných dovedností a vědomostí.

Učitelé si musí vytyčit cíl, ke kterému budou v daném oboru vzdělávání směřovat. Mezi hlavní cíle patří vytvářet u žáků správný vztah k práci, učení a k budoucímu povolání. Požadavky a cíle pro přípravu žáků na jejich budoucí profesi v daném oboru nalezneme v rámcových vzdělávacích programech, školních vzdělávacích programech, učebních plánech a osnovách a v tematickém plánu, dle nichž se učitelé teoretických i praktických předmětů řídí.

Hlavní složkou ve vzdělávání a naplňování cílů se stává samotný učitel. Pro své žáky musí být jejich učitel vzorem, ke kterému vzhlížejí. Velice důležité je najít si ke každému žákovi svůj vztah. Musí žáky co nejvíce poznat, pochopit je a pracovat s nimi ve shodě s jejich individualitou. Vytvořit žákům dobré pracovní klima, ve kterém se žákům bude líbit a bude se jim zde dobře učit a pracovat.

Být učitelem tedy znamená vzít vážně požadavek na celoživotní vzdělávání, ovládnutí mnoha dovedností, které se v průběhu let výrazně mění. Kdo není ochoten a schopen jít dlouhou cestou celoživotního sebevzdělání, hledačství, pochybování o sobě samém, vyhledávání a ověřování důvodů a argumentů, kdo není schopen hledat vývoj svého oboru a kultivovat svůj životní obzor, kdo chce prostě a jednoduše žít klidný a usazený život, neměl by na učitelskou dráhu ani pomýšlet, ani na ní vystupovat.

(Kořa, J. in Čapek, R. Praha: 2010, Průcha, J. Praha: 2006)

1.1 Poslání praktického vyučování v odborném vzdělávání

Při přechodu žáků ze základní školy na Střední odborné učiliště a Střední odbornou školu dochází k velkým změnám a k velkým psychickým tlakům. Žák přechází do nového prostředí, mezi nové spolužáky a pedagogické pracovníky. K velké změně dochází především díky novému vyučovacímu předmětu a tím, je praktické vyučování.

Praktické vyučování spočívá v tom, aby u žáka došlo k rozvoji a osvojování základních dovedností, činností a návyků, aby dokázali řešit praktické i teoretické problémy, znali hygienické předpisy a BOZP a věci potřebných pro kvalifikovaný výkon povolání a pro uplatnění na trhu práce.

V nižších ročnících se žáci, učí především pohybovým dovednostem (př. práce s nástroji a přístroji, jednoduché pracovní úkony) a návykům, ke kterým v dalších ročnících přibývají i dovednosti smyslové (př. posuzování jednotlivých typů pletí zrakem, posouzení expirace přípravků čichem) a rozumové. Při vytváření dovedností a návyků, je důležité, aby učitel praktického vyučování sestavil vzdělávací cíle, navázal na vědomosti získané v teoretickém vyučování a především žáky k učení motivoval. Nedostatek motivace k učení bývá totiž nejčastějším důvodem selhání žáka ve škole. Zda žáci úspěšně zvládnou systém dovedností a návyků potřebných pro práci ve zvoleném oboru, závisí do značné míry na volbě učebních metod a metodických postupů.

Velice důležitým faktorem je také to, aby praktické vyučování navazovalo na odborné předměty. Musíme si uvědomit, že všechny vyučovací předměty na sebe navazují a úzce spolu souvisí. Z tohoto důvodu existují mezipředmětové vztahy. Mezipředmětové vztahy vytváří širší logické souvislosti, vztahy mezi předměty, včetně předmětů všeobecně vzdělávacích, jsou důležitou podmínkou pochopení významu techniky. Jejich důsledné uplatnění přispívá ke zvýšení úrovně výchovně vzdělávacího procesu.

Cíle vzdělávání vyjadřují to, k čemu má vzdělávání směřovat a o co pedagog usiluje. Žák po skončení studia by měl být cílevědomí, zdravě sebevědomí, dokázat si vytvářet postoje v zaměstnání i osobním životě, uvažovat materiálně, dokonale využívat svých nabitých vědomostí, dovedností a schopností a neustále se zdokonalovat. (Kříž, E. Praha: 2007, Vališová, A. – Kasíková, H. Praha: 2010)

1.2 Pracoviště praktického vyučování

Praktické vyučování žáků střední školy v souladu s § 65 odstavce 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění předpisů se uskutečňuje ve školách, školských zařízeních a na pracovištích fyzických nebo právnických osob, které mají oprávnění k činnosti související s daným oborem vzdělávání a uzavřely se školou smlouvu o obsahu a rozsahu praktického vyučování a podmínkách pro jeho konání.

Pracoviště pro výuku odborného výcviku by mělo být vybaveno dostatečným množstvím materiálu a pomůcek potřebných pro výuku. Střední škola managementu a služeb s.r.o., kde působím jako učitelka odborného výcviku oboru Kosmetické služby, umožňuje výuku ve 3 provozovnách nacházejících se v budově školy. Každá z těchto provozoven je vybavena dostatečným množstvím kosmetických lehátek, pedikérských křesel a manikérských stolků a věcí potřebných pro výkon kosmetické, pedikérské a manikérské péče. Odborný výcvik může tedy probíhat v kterémkoli z těchto salónů.

Pracoviště musí být schváleno hygienickou stanicí a musí se dodržovat velmi přísné hygienické předpisy, s nimiž jsou žáci seznámeni na začátku 1. ročníku. Dále je povoleno používat pouze přípravky registrované a schválené hlavním hygienikem ČR. Porušení těchto zásad k přenosu vážných chorob, přenos se netýká pouze osob poskytujících služby ale také zákazníků.

Prostředí na pracovišti a ve škole má vliv nejen na sociální chování žáků, ale také na jejich motivaci k výkonu práce, na průběh učení i na učební výsledky. Učitel by se tedy měl snažit vytvořit takové prostředí, které žáci vnímají jako příjemné. Součástí péče o klima školního pracoviště je tedy nepochybně také udržování prostoru učebny nejen po stránce pracovní (učební pomůcky, vhodný nábytek apod.), ale i estetické, význam má i její udržování z hlediska funkčnosti

jejího vybavení. Dobré školní klima však prospívá nejen žákům, ale působí rovněž na psychické rozpoložení učitelů a vedení školy, na jejich pracovní spokojenost. Můžeme říci, že ovlivňuje existenci školy, její schopnost přežít a připravenost k inovacím. (Čapek, R. Praha: 2010, Burdek, L. Ostrava: 2010, Teplá, K. Praha: 2001, www.hygp Praha.cz)

1.3 Charakteristika Rámcového vzdělávacího programu obor vzdělávání 69-41-L/01 Kosmetické služby

Národní program vzdělávání v České republice tzv. Bílá kniha, a zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) zavádí do vzdělávací soustavy nový systém vzdělávacích programů v podobě Národního programu vzdělávání a rámcových vzdělávacích programů (RVP).

Rámcové vzdělávací programy jsou zpracovány pro obory vzdělání zařazené v nové soustavě oborů vzdělávání. Pro každý obor vzdělání existuje jeden rámcový vzdělávací program. Rámcové vzdělávací programy stanovují především výsledky (výstupy) vzdělávání – co má žák umět a být schopen na určité úrovni odpovídající jeho předpokladům prokázat. Vzdělávání je v rámcovém vzdělávacím programu vymezeno prostřednictvím vzdělávacích cílů, kompetencí a výsledku vzdělávání.

Kompetence se v rámcovém vzdělávacím programu formálně dělí na klíčové a odborné kompetence, ve skutečnosti se tyto kompetence prolínají.

Klíčové kompetence jsou souborem požadavků na vzdělání, zahrnující vědomosti, dovednosti, postoje a hodnoty, které jsou důležité pro osobní rozvoj jedince, jeho aktivní zapojení do společnosti a pracovní uplatnění.

Nyní bych se ráda více zaměřila na odborné kompetence (**viz. Příloha č. 1**). Odborné kompetence se vztahují k výkonu pracovních činností a vyjadřují profesní profil absolventa oboru vzdělání, jeho způsobilosti pro výkon povolání. Odvíjejí se od kvalifikačních požadavků na výkon konkrétního povolání a charakterizují způsobilost absolventa k pracovní činnosti. Tvoří je soubor odborných vědomostí, dovedností, postojů a hodnot potřebných pro výkon pracovních činností daného povolání nebo skupiny příbuzných povolání (www.nuov.cz , Burdek, L. Ostrava: 2010).

1.4 Charakteristika Školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program je učební dokument, který si každá základní a střední škola v České republice vytváří, aby realizovala požadavky rámcového vzdělávacího programu pro daný obor vzdělávání. Legislativně je zakotven v zákoně číslo 561/2004 Sb. (školský zákon). Školní vzdělávací program vydává ředitel školy nebo školského zařízení a zveřejní se na přístupném místě. Do školního vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy.

Ve školním vzdělávacím programu (**viz. Příloha č. 2**), je pro mne jako pro učitelku odborného výcviku, nejdůležitější částí rozpis učiva a především část týkající se výsledků vzdělávání, se kterými žáci vychází ze školy a s nimi uplatnit na trhu práce, kde se mohou ucházet o povolání kosmetičky, manikérky a pedikérky. Rozpis učiva pro odborný výcvik mi také slouží při sestavování tematických plánů všech ročníků (**viz. Příloha č. 3**).

Nejdůležitější tematický celek, který žáci probírají v 1. ročníku se nazývá Bezpečnost a ochrana zdraví při práci a hygienické předpisy. Výsledkem vzdělání tohoto tematického celku je, že žák dodržuje bezpečnost práce na pracovišti, dodržuje hygienické předpisy a dokáže poskytnout první pomoc na pracovišti. Tento tematický celek je i z mého hlediska tím nejdůležitějším a proto se snažím nejen u žáků 1. ročníků opakovat a probírat toto téma v každé volné chvíli. Péče o ruce je tematickým celkem s výsledným vzděláním, že žák provádí kompletní manikúru, volí správný typ masky a peelingu na ruce. Líčení je posledním tematickým celkem probíraným v 1. ročníku, žák provádí líčení denní, večerní a slavnostní s ohledem na módní trendy. Se žáky 1. ročníků je největší a nejtěžší práce, učím je však ráda, jelikož jsou pro všechno nadšeni a každé nově probírané téma se jim líbí.

Ve 2. ročníku mají žáci dle tematických celků naplánován úvod do kosmetiky a kosmetického ošetření a výsledkem vzdělání je, že žák

posoudí typ pleti a provádí vhodné ošetření dle typu pleti, volí vhodný přípravek v souladu s technologickými postupy pro jednotlivé typy pleti a provádí kompletní kosmetické ošetření na klientech. Depilace je další tematický celek, kdy žáci na konci dodržují hygienické a bezpečnostní předpisy při depilaci a provádí depilaci končetin, třísel a podpaží. Posledním tematickým celkem je Pedikúra, žák dodržuje bezpečnostní a hygienické předpisy při práci s nástroji na pedikúře, provádí kompletní péči o nohy a ovládá desinfekci a sterilizaci nástrojů na pedikúru. Dle mého názoru je na žáky 2. ročníku příliš mnoho nových a především náročných tematických celků a prostřídala bych to s některými tématy z 1. a 3. ročníku, které nevyžadují tolik náročnosti.

Třetí ročník je složen převážně z opakování témat předešlých ročníků, práce na klientech a jednoduchých tematických celků. Zahajující tematický celek se nazývá Opakování 2. ročníku a práce na modelech a se zákazníky, žák tedy provádí kompletní péči o ruce, kompletní kosmetickou péči a kompletní pedikérské ošetření. Poté následuje tematický celek s názvem Lepení jednorázových řas a posledním tematickým celkem ve 3. ročníku je Fantazijní a extravagantní líčení, s výsledným vzděláním, že žák provádí fantazijní a extravagantní líčení dle typu zákazníka a dodržuje hygienické předpisy.

Žáci 4. ročníků mají jako hlavní tematický celek jednání a vystupování se zákazníky, uplatnění na trhu práce a kompletní samostatné ošetření klientů (pedikúra, manikúra, depilace, kosmetika a líčení). (Burdek, L. Ostrava: 2010, *Školní vzdělávací program* vytvořen učiteli OV pro daný obor na Střední škole managementu a služeb, s.r.o.)

1.5 Náplň výuky odborného výcviku pro obor kosmetické služby

Cílem odborného výcviku je připravit v souladu s požadavky stanovenými v profilu absolventa a v charakteristice učebního oboru kvalifikované kosmetičky, které budou schopny plnit náročné služby v oboru.

Žáci se mají v odborném výcviku naučit všem pracím v péči o odborné kosmetické ošetření pleti, volit vhodné pracovní postupy a doporučovat takovou volbu úpravám, která odpovídá typu pleti a charakteru zákazníka. Mají také zvládnout kvalifikovanou péči o ruce a nohy.

Odborná práce kosmetičky vyžaduje k dokonalému osvojení dovedností velmi intenzivní nácvik, aby nedošlo k poškození pokožky zákazníka. Proto je nutné, aby žákyně přistupovali k obsluze klienta až po dokonalém a bezpečném zvládnutí všech připravených a cvičných prací a za stálého dozoru učitele odborné výchovy.

Učitel odborného výcviku naučí žáky dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce a pečovat o ochranu zdraví zákazníka i vlastní osoby. Průběžně je poučuje o vhodném společenském chování a jednání se zákazníky.

Z hlediska klíčových dovedností předmět poskytuje a rozvíjí především dovednosti komunikativní (vyjadřovat se ústně přiměřeně situaci, vysvětlovat a znázorňovat) personální (trvalý a všestranný zájem o rozvoj osobnosti, kultivované vystupování, pracovní kázeň a organizační schopnosti, dovednost dodržovat zdraví životní styl), interpersonální (umění jednat s lidmi, dovednost samostatně řešit nezvyklé situace ve styku se zákazníky, dovednost vyrovnat se se stresovými situacemi, dovednost svým vystupováním a vzhledem reprezentovat firmu), dovednost řešit problémy a problémové situace (identifikovat a analyzovat problémy, zvažovat možnosti řešení, vybírat a navrhnout řešení optimální v daném kontextu, stanovovat efektivní postupy řešení), numerické aplikace (dovednost používat různé arytmičné postupy pro řešení praktických

situací) a dovednosti využívat informační technologie a pracovat s informacemi (pracovat s osobním počítačem a využívat rozmanitých informačních zdrojů).

Odborný výcvik navazuje na vědomosti žáků získané ve škole, aplikuje je v praxi i dále rozvíjí. Obě tyto složky, odborný výcvik a učivo probírané ve škole, spolu souvisí, vzájemně se doplňují, podporují, ale nenahrazují.

Při probírání učiva a jeho aplikaci používá učitel odborného výcviku vhodné metody vyučování a výcviku, organizuje exkurze do moderních provozoven, využívá odbornou literaturu a používá vhodné názorné učební pomůcky.

(*Almanach SOŠ a SOU managementu a služeb s.r.o.*, Praha 2004, Schusterová, E. Praha: 2005, www.nuov.cz)

1.6 Požadavky na absolventy středních škol pro obor kosmetické služby a uplatnění na trhu práce

Cílem odborného vzdělávání v oboru kosmetička, je připravit žáky na úspěšný profesní, odpovědný i pracovní život.

Žáci se naučí poskytovat kosmetické služby, tj. kvalifikovaně ošetřovat pleť obličeje, krku, dekoltu, poprsí i ostatních částí těla, provádět denní, večerní a slavnostní líčení, pedikúru a manikúru, dokonale obsluhovat přístrojové vybavení kosmetické, pedikérské i manikérské provozovny, poskytovat poradenskou službu a doporučovat zdravý životní styl. Neoddělitelnou součástí odborné přípravy je získání znalostí o nejrozšířenějších kožních chorobách, nemocech nehtů a chorobných stavech horních a dolních končetin. Žáci jsou vedeni k tomu, že základním požadavkem při poskytování kosmetických, pedikérských a manikérských služeb je nepoškodit zdraví zákazníka a že nesmí provádět žádný úkon, který patří do zdravotnické lékařské péče s výjimkou poskytování první pomoci. Nedílnou součástí pro tento obor je také, že se naučí vyhotovovat obchodní písemnosti, zhotovovat ceník úkonů, sjednávat nákup přípravků používaných ke kosmetické péči a kalkulovat spotřebu a prodejní cenu nabízených přípravků, tudíž je absolvent připraven i na soukromé podnikání ve službách.

Absolvent se uplatní v povolání kosmetička, pedikér a manikér při poskytování profesionální kosmetické péče ve středně velkých i malých provozovnách, studiích a salonech. Absolventi mohou také dále pokračovat ve studiu na vyšších odborných školách a vysokých školách, zejména ve zdravotnických oborech.

Uplatnění absolventů kosmetických služeb na trhu práce bylo vždy veliké, jelikož žena chce být krásná v každé situaci. Bohužel od podzimu 2008 se v české ekonomice projevuje hospodářská krize, která měla dopad také na profesi poskytující služby. Počet pracovních míst se v důsledku recese výrazně snížil

a rostla celková nezaměstnanost. V souhrnu bylo v září 2010 evidováno na úřadu práce celkem 11 075 absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou. V současné době jsou možnosti získání zaměstnání rozdílné nejen v jednotlivých skupinách oborů i oborech vzdělání, ale i regionálně. V mnoha provozovnách dochází k propouštění zaměstnanců či dokonce uzavření provozu. Zaměstnavatelé i vedoucí pracovníci v oblasti školství podporují zájem žáků o obory poskytující služby. Je však na odpovědnosti zaměstnavatelů, aby nedošlo k výraznému zklamání těchto žáků po jejich příchodu na trh práce a aby tito absolventi po absolvování školy skutečně získali zaměstnání (www.nuov.cz, www.sousos.cz).

1.7 Osobnost učitele a vzdělávání učitelů odborného výcviku

Učitelé odborného výcviku plní ve svém povolání minimálně dvě základní funkce a to vzdělávací a organizátorskou. Aby tyto funkce mohly dobře zvládnout, musí být především dobrými odborníky. Ve vzdělávacím procesu zprostředkovává učitel osvojování všech vědomostí, dovedností a návyků, které žák potřebuje pro výkon budoucího povolání. Pedagog rozvíjí a formuluje schopnosti žáka. Vedle tohoto hlavního úkolu však učitel odborného výcviku organizuje pracovní proces žáka střední školy. Obě uvedené funkce – výchovně vzdělávací i organizátorská jsou spolu úzce spojeny. Nelze účinně vychovávat bez dobré organizace individuální i kolektivní práce a nelze organizovat pracovní činnost bez promyšleného výchovného působení na každého jedince i na celý kolektiv.

Aby mohl mít výchovný pracovník rozhodující pozitivní vliv na mladého člověka, musí být neustále připraven vychovávat i sám sebe. Znamená to, že musí být náročný především na projevy své vlastní osobnosti, na své chování, řeč a postoje k objektivní skutečnosti.

Je známo, že učitel odborného výcviku má evidentně více možností k účinnějšímu působení na žáka, který ukončil základní školu než učitelé například všeobecně vzdělávacích předmětů. Přispívá k tomu i fakt, že si žák vytváří kladný poměr k oboru, ve kterém se učí. Učitel má u žáků takovou autoritu, kterou si sám vytvoří. Do popředí se dostává vztah úrovně učitelovi odbornosti a pracovitosti k přirozené ochotě vysvětlovat a hodnota osobního přístupu učitele k žákovi. Osobní autoritu nelze získat vyvyšováním nad žáky, nařizováním či pouhým bezplánovitým „zaměstnáváním“ žáka, spojeným s povrchním hodnocením. Osobní autoritě neprospěje ani nesoulad mezi požadavky učitelů odborných výcviků a učitelů výuky teoretické. Mladý člověk brzy rozpozná, který pedagog má k žákům přátelský vztah, který vychovatel se snaží co nejvíce žáky naučit, ale i který se jim nejvíce podbízí a věnuje.

Dobrý učitel odborné výchovy je k žákům spravedlivý a dovede vytvořit ve své skupině vědomí ochrany a pocit bezpečí.

Příprava na odbornou kvalifikaci u učitelů odborného výcviku se získává vyučením se v oboru, studiem na středních školách zakončených maturitní zkouškou a doplňujícím pedagogickým studiem. Vysokoškolská příprava je nezbytná především u učitelů teoretických předmětů, u učitelů odborných výcviků se s touto myšlenkou již léta koketuje. V každém případě by měl platit obecný požadavek, že vyučující má být vzdělán alespoň o stupeň více než žáci. Do zvyšování kvalifikace učitelů odborného výcviku patří také vzdělávání v podobě kurzů, exkurzí a školení. Jelikož zejména v oboru kosmetických služeb se neustále mění a obměňují nové technologické postupy, nové materiály a přístroje využívané pro tento obor. Je tedy důležité, aby učitel odborného výcviku, všechny tyto nové metody a postupy znal a mohl tak předávat žákům nové poznatky, zkušenosti a vědomosti. (Čepek, P. - Hyhlík, F. - Švanda, I. Praha:1975., Stojan, M. Brno: 1998., Průcha, J. Praha: 2002., Pavelková, I. Praha: 2002)

2. Vlastní práce

2.1 Cíl vlastní práce

Cílem mé práce je posoudit jak žáky při výuce odborného výcviku ovlivňuje prostředí, ve kterém odborný výcvik probíhá, ať už ve školním salonu či na smluvních pracovištích, a zároveň jak žáky ovlivňuje průběh výuky a učitelé odborného výcviku nebo instruktory na smluvních pracovištích.

V praktické části seznamuji čtenáře s prostředím školních salónů pro výuku odborného výcviku v minulosti až po současný stav. Čtenář si může tedy udělat vlastní obrázek o tom, jak se pracoviště v průběhu let měnilo a přizpůsobovalo se potřebám žáků pro obor Kosmetické služby. Jako učitelka odborného výcviku pracuji na Střední škole Schulhoffova již čtvrtým rokem a zároveň jsem na této škole sama vystudovala, vycházím tedy z vlastních zkušeností jak z pohledu bývalého žáka, tak z pohledu učitele. Posuzuji stav zařízenosti, funkčnosti a materiální vybavenosti školního salónu, a jaké pomůcky a metody využívají učitelé odborného výcviku při výuce svých žáků.

Převážná většina žáků navštěvuje smluvní podniky od třetího až po čtvrtý ročník. Ve své práci se zaměřuji tedy i na to, jak probíhá výuka žákyň v přímém provozu salónů na smluvních pracovištích, zdali dochází k plnění učebních plánů a povinností žáka. Jak jsou vybaveny a zařízeny salóny, kam žáci dochází.

Při výzkumu jsem navštívila některé ze smluvních provozoven a využila jsem metody dotazníku pro žáky vyšších ročníků, kteří zodpovídají mnou kladené otázky písemně a mohou posoudit stav účelových zařízení a průběh výuky na smluvních pracovištích a ve školním salonu. Při sestavování otázek pro dotazník, vycházím z problematiky, na základě připomínek svých žáků. Další využívanou metodou při výzkumu je řízený dotazník pro učitele odborného výcviku, zjišťuji v něm, jakým způsobem se snaží motivovat své žáky při výuce,

jaký mají názor na vybavenost a současný stav zařízení školního salonu. V poslední otázce mne zajímá, jaký by byl jejich vlastní návrh na zlepšení prostor učeben na výuku odborného výcviku pro větší kompetence žáků.

V závěru své práce navrhuji vlastní řešení na vybavení prostor učeben určených pro výuku. Posuzuji splnění úkolu, jež jsem si stanovila pro zpracování své práce.

2.2 Historie Střední školy managementu a služeb, s.r.o. Schulhoffova a začátky školního salonu pro výuku odborného výcviku:

Střední škola managementu a služeb, s.r.o. působí na Jižním Městě v regionu Prahy 4 a byla slavnostně otevřena 3. září roku 1994. Zřizovatelem školy byla společnost MAT, s.r.o., tato společnost měla své sídlo v Ústí nad Labem a po republice vlastnila zhruba 12 středních škol. Střední škola má dvě součásti: Střední odbornou školu a Střední odborné učeliště. Střední odborná škola poskytuje úplné střední odborné vzdělávání ve čtyřletých studijních oborech. Střední odborné učeliště poskytuje vzdělání v tříletých oborech, mezi něž patřil také do roku 2004 obor Kosmetička. Tento obor se stal maturitním oborem a místo oboru Kosmetička nese název Kosmetické služby.

Roku 1994 měly čtyřleté studijní obory své sídlo pro výuku na Jižním Městě Schulhoffova, pod vedením ředitelky Ing. Tamary Krčmářové. Učební obory měly své sídlo na Vysočanech, kde byly učebny pro výuku teoretických předmětů, a výuka odborného výcviku probíhala v pronajatém objektu Mateřské školky Kbely. Pro obor Kosmetička byly otevřeny dvě třídy, kdy na jednu třídu připadalo zhruba 30 žáků. Odborný výcvik vedly dvě kvalifikované mistrové, výuka byla rozdělena na ranní směnu od 7:30 – 15:00 a odpolední směnu 12:00 – 19:30. Žáci měli odborný výcvik od pondělka do pátku a druhý týden měly školu. Učebna pro výuku odborného výcviku byla vybavena nově zakoupenými kosmetickými lehátko, křesly na pedikúru, stolky na manikúru a židličkami na líčení. Žáci pracovali pod vedením mistrů a úkony prováděli sami na sobě a na svých modelech. Při práci se používala profesionální kosmetika RYOR, od které škola odebírala veškerý materiál využívaný na kosmetiku a pedikúru. Žáci si nosili své nástroje na pedikúru a manikúru, které si zakoupili. Prostěradla a ručníky, které se používaly na kosmetická lehátka a při manikúře a pedikúře se na konci každého

týdne vozily vyprat do prádelny.

V roce 1997 došlo k rozpadu společnosti MAT, s.r.o. a Střední školu managementu a služeb s.r.o. koupila tehdejší ředitelka školy Ing. Tamara Krčmářová a spolu se svým manželem RNDr. Jaroslavem Krčmářem se stali majiteli školy. Došlo ke sloučení obou škol a výuka teoretických předmětů učebních oborů byla přesunuta z Vysočan na Jižní Město. Výuka praktického vyučování byla přesunuta do areálu Mateřské školky na Mírového hnutí. Díky většímu prostoru učebny došlo k nákupu dalších stolků na manikúru a pedikérských křesel. Žákyně v tomto roce začaly poprvé poskytovat své služby klientele, byl sestaven ceník poskytovaných služeb a pod vedením mistrové odborného výcviku docházelo k poskytování příslušných služeb. Pracovalo se s kosmetikou RYOR a s novou kosmetickou značkou SynCare. O rok a půl později dostala paní ředitelka nabídku na pronájem areálu pro výuku odborného výcviku na Sádce na Praze 5. Došlo tedy k dalšímu přesunu, nabídka byla velice výhodná a výuka se přesunula blíže škole.

Vedení školy začalo přemýšlet jak výuku odborného výcviku přesunout přímo do budovy školy. Po dohodě mezi vedením školy a hlavní mistrovou odborného výcviku se vymyslelo, že dojde k předělání tříd na pavilonu C a ze tříd se udělají kosmetické a kadeřnické salóny. V průběhu dvou let se vybudovaly 3 kosmetické salóny (**fotografie viz. Příloha č. 5**) a 2 kadeřnické salóny. Výuka odborného výcviku od roku 2000 probíhala přímo v areálu školy. Postupem let došlo k průběžnému vybavení všech salónů. Nakoupily se nové přístroje a pořídilo se jedno vertikální solárium. Zároveň byl vybudován speciální vchod pro klienty a vlastní prádelna, kam byla zakoupena pračka, dvě prkna na žehlení a žehličky. Došlo tedy k úspoře peněz za prádelnu.

V současné době každý salon obsahuje šest kosmetických lehátek, čtyři křesla na pedikúru a tři stolečky na manikúru. V hlavním salónu se dále nachází solárium, laser, vacupress a lymfoven. Žákyně nadále pracují

s kosmetickou značkou RYOR, Alcina a Hildegard Braukmann. Všechny tři salóny postupně procházely rekonstrukcí. Nyní se nově celkově rekonstruuje jeden ze salónů, pokládá se nová podlaha, umyvadlo a dlaždice, malují se stěny a veškerý nábytek se renovuje. Všechny tyto rekonstrukce a opravy mají na starosti žáci naší školy, kteří studují učební obor Aranžér. Před začátkem jakýchkoli rekonstrukcí se sejde paní ředitelka a učitelky odborného výcviku aranžérů a kosmetiček. Předkládají se návrhy a rozpočet, který se pak schvaluje paní ředitelkou.

Všechny kosmetické salóny, ve kterých kdy probíhala výuka odborného výcviku, musely být schváleny hygienickou stanicí a každý rok navštěvuje salóny hygienik a elektrikáři, kteří mají na starosti revizi elektrických přístrojů.

Od roku 1994 až po současnost se vystřídalo celkem 8 učitelů odborného výcviku kosmetiček. Nyní vyučují odborný výcvik 4 kvalifikované učitelky.

Ve školním roce 2010/2011 studuje v 32 třídách denního studia celkem 690 žáků a dalších zhruba 100 žáků ve 4 třídách dálkového studia. Počet učitelů je celkem 59 a z toho 9 učitelů odborného výcviku. Žáci mají možnost během studia bezprostředního kontaktu s nejrůznějšími firmami, neboť získávání praktických zkušeností je v náplni všech učebních i studijních oborů. Škola poskytuje vzdělání ve studijním oboru – Management obchodu, Management cestovního ruchu, Management sportu, Kosmetické služby a nově Grafický design a učebním oboru – Aranžér, Kadeřník a Kuchař-číšník. Pro učební obory škola poskytuje 2leté denní a 3leté dálkové nástavbové studium. Od školního roku 1999/2000 umožňuje škola integraci tělesně postižených žáků do tříd. Kromě možností nepovinných předmětů patří do nabídky mimoškolních aktivit Klub Mladých diváků a jezdecký klub Epona Praha.

2.3 Využívané materiální didaktické prostředky a přístrojové vybavení pro výuku odborného výcviku

Při výuce odborného výcviku se snažím plně využívat materiálních didaktických pomůcek a přístrojů, které mám k dispozici. Výuka s aplikací učebních pomůcek je v mnoha ohledech příznivější jak pro učitele, tak pro žáky. Je tudíž možné lépe a efektivněji dosahovat učitelem vytyčených a žáky akceptovaných cílů.

Nejčastěji využívám tištěných textových pomůcek. Pro obor Kosmetické služby existuje mnoho odborných učebnic, knih, skript a časopisů, ze kterých učitelé odborného výcviku čerpají. Nejčastěji využívanou učebnicí je Kosmetika I., Kosmetika II. a Kosmetika III., tyto učebnice provází žáky od začátku až do konce jejich studia. Většina odborných učebnic a knih obsahuje fotografie a obrázky, které slouží žákovi jako názorná pomůcka při učení. Mezi další učebnice a knihy, které ráda ve výuce využívám, jsou: **Kosmetika v teorii i praxi** - V. Feřteková a kolektiv. Tato kniha napomáhá žákyním seznámit se s kompletní péčí o pleť od historie až po současnost. Při výuce je nedílnou součástí. Jsou zde popsány veškeré kosmetické postupy, včetně zobrazení např. kosmetické masáže, tvary obličeje, očí atd. a jejich využití jako vhodného metodického materiálu. Tato kniha zároveň obsahuje slovník cizích slov a méně známých pojmů.

Manikúra a pedikúra - Herrera Patricia a kolektiv. Jedná se o druhé přepracované vydání. Knihu využívám u žáků prvního ročníku, kdy probírají manikúru a u žáků druhých ročníků, při výuce pedikúry. Jsou zde využívané různé metody procvičování a znázorněné postupy manikúry a pedikúry, popsané chorobné stavy dolních i horních končetin a popsány celková onemocnění mající vliv na provádění manikúry a pedikúry.

Kniha dále seznamuje s pracovními pomůckami a nástroji využívány v manikúře a pedikúře.

Odborné časopisy, obsahují novinky v oblasti kosmetiky, manikúry a pedikúry. Čtenáři se seznamují s novými technologickými postupy, novinkami v oblasti péče o tělo a s novým přístrojovým vybavením. Měsíčně odebíráme několik odborných časopisů. Časopis Kadeřnická a kosmetická praxe patří mezi ty nejlepší, který využívám při své výuce. Tento odborný měsíčník je určený pro kadeřníky, kosmetičky, pedikérky, manikérky a pracovníky příbuzných oborů. Jeho rozsah je 68 stran plus 4 strany příloh s technologickými postupy účesů a líčení. V časopise jsou vypsány aktuální semináře, školení, oborové soutěže, akce a veletrhy probíhající u nás i v zahraničí. Zdarma je učitelům odborného výcviku a žákům zasílán časopis Esence – Alcina, jejichž kosmetikou pracujeme v salónu. Jde o poutavý časopis, který čtvrtletně přináší svým čtenářům spoustu námětů a zajímavých informací ze světa kosmetiky, módy a životního stylu. Vedle aktuálních trendů obsahuje časopis také bonusy ve formě kosmetických vzorků. Časopis vydává německá kosmetická firma Alcina.

Učitelé využívají odbornou literaturu nejen k vlastní inspiraci ale i k inspiraci a motivaci žáků a k utváření představ. Odborné časopisy je vhodné využívat jako aktivizující metodu, kdy žákyně samy vyhledávají novinky v současné kosmetice. Jsou zde i vypsány různé kosmetické soutěže např. mistrovství kosmetiky nebo kosmetické školení. Žáci se mohou na školení i soutěže sami přihlásit a zúčastnit se.

Mimo odborné literatury čerpáme také z pedagogické literatury určené učitelům odborného výcviku. Odborné knihy napovídají učitelům odborného výcviku jak vytvářet pohybové dovednosti a návyky, zároveň analyzují obecné cíle a úkoly odborného výcviku a didaktické zásady se zřetelem na zvláštnosti odborného výcviku.

Ve výuce mám možnost využít v učebně na teoretické předměty také plastovou tabuli. Je to velice dobrá didaktická pomůcka, při výkladu tematického celku ortopedické vady nohou, kdy žákům na tabuli kreslím, jak vypadají vrozené a získané vady nohou. Společně se žáky kreslíme také postup masáže obličeje a žáci si to poté překreslí do svých sešitů. Pokud mám se žáky dostatek času a nemáme žádné klienty pouštím žákům v učebně také výukový film, na DVD o plastických operacích, kožních onemocněních vznikajících na pokožce a vizážistické proměny. Navštěvuji také mnoho výstav a soutěží, které se týkají oboru, k záznamu zajímavostí tedy používám digitální fotoaparát. Bohužel nemám k dispozici datový projektor, proto pořízené snímky, dávám vyvolat a používám je jako další z pomůcek pro výuku žáků.

Co se týče přístrojového vybavení, škola vlastní několik přístrojů, které mi napomáhají při mém výkladu a pochopení látky žáků. Mezi takový přístroj patří například skin Diagnostic SD 202, který dokáže určit maz a hydrataci pleti a žáci tedy dle něj dokážou lépe rozeznat, o jaký typ pleti se jedná a na základě toho, volí správné přípravky pro kosmetické ošetření. Žáci musí také při kosmetickém ošetření rozeznat nerovnosti a odchylky, které na pleti jsou. V tom jim pomáhá další pomůcka a tou je kosmetická lupa s kruhovou zářivkou, která dokáže 3krát zvětšit obličej. Mezi další využívané přístroje patří přístroj na suchou pedikúru, vacupress, saunička na napáčku, ohřivače na vosk a parafínové lázně.

Ráda bych ve výuce využívala více didaktických pomůcek, které by mi pomohli ke zvýšení efektivity procesu výchovy, vzdělání a všestranný rozvoj osobnosti žáka.

2.4 Smluvní organizace a podniky spolupracující se SŠ managementu a služeb s.r.o.

Škola začala spolupracovat se smluvními podniky od roku 1998. V začátcích spolupracovalo se školou 5 smluvních podniků, postupem času začalo podniků přibývat a v současné době má škola uzavřenou smlouvu (**viz. Příloha č. 4**) s 18 podnikatelskými subjekty. Smluvní podniky se nachází převážně v centru Prahy, máme ovšem smlouvy i se salóny jejichž sídlo je v Mladé Boleslavi a v Kolíně.

Sepisování smluv a objíždění smluvních podniků má na starosti hlavní učitelka odborného výcviku, působící na škole od jejího založení. Je velkým odborníkem v oboru kosmetika a zná většinu kosmetických salónů působících v Praze, není tedy problém, se sháněním podniků, které by si vzaly žáky naší školy pro výkon praxe do svých kosmetických salónů. V některých případech si smluvní salon najdou sami žáci například v místě svého bydliště. Žákyně se musí se salonem dohodnout a v případě zájmu předá žákyně učitelce odborného výcviku adresu salonu a kontakt na majitele salonu.

Na začátku školního roku, objíždí společně učitelky OV smluvené podniky. Kontrolují se prostory provozoven, materiální vybavenost salonu a jaké jsou hygienické podmínky salonu k provádění praktických činností k odbornému působení a vedení žáků. Pokud je vše v pořádku sepíše se právníká smlouva mezi školou a podnikatelskou firmou. Podnik se ve smlouvě zavazuje k tomu, že zajistí praktické činnosti, odborné působení a vedení žáků v provozovnách podnikatelské firmy. Zároveň se zavazuje k poskytnutí provozovny jako pracoviště k přípravě žáků se zajištěním zázemí souvisejícím se sociálním a hygienickým zajištěním ve smyslu obecně platných právních předpisů.

Žáci 3. ročníků jsou rozděleni na příslušné smluvní pracoviště, pro výkon praxe jeden den v týdnu, druhý den mají žáci výuku odborného výcviku ve školním salonu. Důvodem tohoto rozdělení je ten, že žáci 3. ročníku nemají ještě s učitelem

odborného výcviku doprobrány všechny tematické celky dle tematických plánů. Žáci, kteří nejsou přiděleni na žádné smluvní pracoviště, mají odborný výcvik oba dny ve školním salonu. V posledním ročníku probíhá odborný výcvik žáků pouze na smluvních pracovištích a školní salony navštěvují žáci pouze při pololetních a závěrečných zkouškách. V dnešní době z důvodu právě probíhající ekonomické krize je nedostatek práce v některých kosmetických salonech, proto jsou někteří žáci 4. ročníků posílány zpět na školní pracoviště.

Škola je povinna účtovat smluvnímu podniku za žáky 4. ročníků 10Kč za hodinu práce vykonanou na klientele. Na základě dohody se salonem se jednou měsíčně pošle salónu faktura a salón uhradí škole požadovanou částku za žáka. Na základě odpracovaných hodin spočítá škola žákyni její výplatu. Z výplaty se musí ještě odvést daň státu a čistá mzda je pak žákyni vyplacena obvykle za dva kalendářní měsíce.

Na základě spolupráce dostává škola od některých smluvních podniků sponzorské dary, procentuální slevy, školení zdarma pro žáky a učitele OV a materiální vybavení pro školní provozovnu.

Mimo smluvní podniky dochází také ke spolupráci se Střední průmyslovou školou oděvní na Praze 5. Škola pořádá každý rok módní přehlídku a žákyně naší školy chodí v doprovodu učitelky OV líčit a česat modelky pro tuto módní přehlídku. Je to velkým přínosem pro žáka jelikož se naučí pracovat pod nátlakem času a ve stresových situacích, které na takovýchto přehlídkách vznikají. Nejlepší žákyně jsou zařazeny do tzn. školního týmu a chodí líčit na akce mezinárodní úrovně jako např. Tváře českých drah, přednášky image pro bankovní a finanční sektor.

Ráda bych ještě zmínila jednu organizaci, se kterou škola spolupracuje a to je I. Centrum Ivany Košařové. Jedná se o akreditované středisko MŠMT, které nabízí rekvalifikační a doplňkové kurzy pro žáky naší školy.

Po dokončení každého kurzu dochází ke složení závěrečných zkoušek a následné vystavení certifikátu či osvědčení s celostátní platností.

Na závěr této kapitoly bych to ráda udělala malé shrnutí. Docházení žáků na smluvní podniky je dobrý v tom, že žáci ve většině případů přijdou do kontaktu s novými přístroji a materiály využívanými pro tento obor, které nejsou na provozovně ve škole. Zároveň se žáci naučí některým novým technologickým postupům, které pak názorně předvádí svým spolužačkám a učitelům odborného výcviku. Salóny jsou se svými žáky v některých případech tak spokojeni, že po dokončení studia zůstávají na salónech jako jejich zaměstnanci. Ráda bych také poděkovala hlavní učitelce odborného výcviku Jiřině Mackové, která mi posloužila jako zdroj při psaní této kapitoly.

2.5 Průběh výuky odborného výcviku žáků na smluvních pracovištích

Výuka odborného výcviku ve smluvních pracovištích je organizována individuální formou. Na začátku školního roku jsou instruktoři seznámeni s cíly výuky pro daný ročník, s technologickými postupy zadaných prací a se zásadami bezpečnosti práce. V průběhu prvního měsíce na smluveném pracovišti se žáci seznamují s novým pracovním prostředím, s personálem salonu a s materiálním a přístrojovým vybavením salonu. Pokud žák neumí pracovat s některými používanými materiály a přístroji dochází k proškolení žáka instruktorem či personálem salonu. Zároveň musí dojít k proškolení žáka o požární ochraně o bezpečnosti práce a hygieně v provozovně, eventuálně ve všech jejich prostorách, bude-li se žák v těchto prostorách také vyskytovat.

Než jsou žáci připuštěny na práci s klienty, přivádí si žáci na salon své modely a pod vedením instruktora provádí zadané práce a procvičují se v základních dovednostech. Pokud je vše v pořádku a instruktor je spokojen s prací žáka, začíná žák pracovat samostatně, přebírá klientelu a vykonává svou produktivní práci na jednotlivých zákoníkách. Instruktor samozřejmě v průběhu provádí kontrolu dodržování správných postupů a kvality práce žáka.

Průběh pracovního dne žáků na salonech je převážně na všech pracovištích stejný. Žáci přichází na salon dle dohody s instruktorem. Při příchodu si instruktor zkontroluje, zdali je žák řádně upraven a má čisté a vhodné pracovní oblečení. Žák se podívá do objednávacího bloku, kolik má na daný den zákazníků a jde si připravit své pracovní místo. Pokud žák nemá během dne zákazníka, provádí úklid a desinfekci pracoviště, pomáhá či sleduje ostatní pracovníky při jejich práci, dělají inventuru materiálu, kreslí a procvičují si zdobení nehtů na umělých typech, za pomoci odborných časopisů. Žákyně, jejichž pracovištěm je smluvní podnik Dermatologie Plaňanská, mají průběh pracovního dne zcela odlišný. Po příchodu

do ordinace vyberou zákyně od pacientů karty pojištěnce, zadají jejich karty do počítače a poté v ordinaci sledují kožní onemocnění na pacientech a pomáhají dermatologovi při jeho práci. Na konci pracovního dne provádí žáci úklid a desinfekci provozovny a připravují salon na další pracovní den. Instruktor potvrdí žákovi svým podpisem či razítkem salonu, datum a počet hodin strávených na saloně do jeho pracovního listu. Zároveň potvrdí podpisem práci, kterou žák ten den vykonal. Dále je v závěru učebního dne zhodnocení práce žáka, včetně rozboru chyb a dílčí kvalifikace. Hodnocení žákyň probíhá průběžně, hodnoceny jsou jak dílčí operace, tak finální výstup. Hodnocení by mělo být objektivní a zdůvodněné. Žáci odevzdávají svůj pracovní list na konci měsíce učiteli odborného výcviku z důvodu docházky žáka a jeho hodnocení. Na základě hodnocení instruktorů provádí učitel odborného výcviku jedenkrát za měsíc klasifikaci žáků. Zároveň žáci jednou do měsíce navštěvují místo svého pracoviště školní salon, kde si učitel odborného výcviku ověří jejich dovednosti a vědomosti. Pokud není instruktor spokojen s prací svého žáka, je žák poslán zpátky na školní pracoviště a učitel odborného výcviku si provádí hodnocení žáka sám a místo něj je na smluvní podnik poslán jiný žák.

Když se ptám svých žáků, jak se jim líbí na jejich pracovištích jejich odpověď je velice kladná a i jejich docházka se velice zlepšila oproti tomu, kdy navštěvovali pouze školní salon. Někdy se mi ovšem stává, že si žáci na své pracoviště a instruktory stěžují. Z důvodů finanční krize, je v salonech méně klientů a někteří instruktoři využívají své žáky k vyřizování jejich osobních věcí. Například chodí na poštu, nakoupit nebo pouze sedí a nic nedělají. V takovémto případě je žák poslán zpátky do školního salonu a po prověření dochází k odstoupení od smlouvy.

2.6 Vybavenost a posouzení stavu provozovny na smluvních pracovištích

V rámci této kapitoly jsem se rozhodla, že si sama objednu některé ze smluvních provozoven, se kterými škola spolupracuje. Důvodem bylo to, abych mohla sama objektivně a do hloubky posoudit, jak jsou určité provozovny vybaveny, zhodnotit interiér a celkový stav provozovny. Téměř všechny salóny jsou moderně a funkčně vybaveny, našly se ovšem i salóny, se kterými jsem nebyla moc spokojena. Dalo by se v nich cosi vylepšit a někdy by stačilo i pouze vymalovat aby interiér působil příjemnějším dojmem. Ráda bych vás seznámila pouze s některými smluvními podniky (**obrázky, viz. Příloha č. 6**), které mne něčím zaujaly a překvapily ať už příjemně či nepříjemně.

Mezi nejluxusnější podnik, se kterým škola začala spolupracovat, je kosmeticko-estetické centrum Bohyně. Salon se nachází v Praze 3 na Žižkově, je zde tedy velice dobrá dopravní přístupnost jak tramvají, tak metra. Salon se specializuje na komplexní službu v oboru kosmetiky a neinvazivní modelací těla pomocí různého přístrojového vybavení. Při vstupu do salonu jsem byla mile překvapena, prostředí salónu působí velice vzdušným a uklidňujícím dojmem. Salon působí na trhu zatím rok a jeho prostory jsou tedy moderně a funkčně zařízeny. Žákyně, která navštěvuje tuto provozovnu, byla odborně proškolená na všechny přístroje, kterým je salon vybaven. Co se týče sociálního a hygienického zajištění žákyně je vše v naprostém pořádku, žákyně má k dispozici vlastní skříňku a může využívat malé kuchyňky, která je zde zřízena. Salon má velice dobrý přínos pro rozvoj žáka, jelikož se zde může zdokonalovat, seznamovat se a pracovat s nejmodernějším přístrojovým vybavením, které nevlastní školní provozovna. Udělala bych pouze malou změnu v tomto salonu a tou je to, že bych oddělila zvlášť místnost pro kosmetické ošetření a pro masáže těla. S tímto salonem jsem velice spokojena a i žákyně, která sem

dochází na praxi je spokojena.

Kosmetické studio Alexo se nachází v centru Prahy v pasáži Kotva. S tímto salOnem spolupracuje škola již přes osm let. Přesto, že je salon menších rozměrů, působí dobrým a provzdušněným dojmem. Vybavenost salonu je na špičkové úrovni a žák má možnost si zkusit práci například s nejnovějším přístrojem švýcarské firmy MEDISTELLAR, Teleangitron. Tento přístroj dokáže odstranit žilky, pihy, chloupky a kožní papilomy. Jako jednu z hlavních výhod tohoto pracoviště považují to, že se žáky provádí v salonu jak kosmetické ošetření a manikúru tak i pedikúru a depilace. Žákyně tedy opakuje všechny činnosti, které má dle učebních osnov umět a opakovat. Problém vidím v tom, že zde žákyně nemá žádné zázemí, kde by mohla například svačit.

Dalším salonem, o kterém bych se ráda zmínila, je Studio Nails. Jedná se o útulný salon v klidném místě na Praze 10. Salon se specializuje na manikúru, celkové ošetření rukou, mokrou pedikúrou a zdobením nehtů. V přístrojovém vybavení salon dost zaostává a používá pouze UV lampu na zapečení gelu. Velkou nevýhodou v docházení do tohoto salonu vidím to, že se žákyně nijak nerozvíjí ve svém oboru a provádí pouze manikúru a pedikúru což je nedostačující. Řešením je to, že žákyně, které navštěvují toto pracoviště, dochází jednou měsíčně na odborný výcvik do školního salonu, kde si opakují technologické postupy kosmetické péče, líčení a depilace.

Posledním salonem, o kterém se zmíním, je Profi Ryor se sídlem na Pražského Povstání. Jeho prostory byly původně sklepní, a tak sem nedoléhá ruch z ulice. Salon je vybaven přístroji na liposukci, lymfovenem a žehličkou na pleť. Jelikož je salon menších rozměrů, žákyně se zde cítí příjemně a v domácím prostředí. Salon by potřeboval menší změnu interiéru, volila bych spíše světlejší a tlumenější barvy. Co se týče sociálního a hygienického zařízení, nic bych neměnila a žákyně zde má dostačující prostor. Sama jsem tento salon jako žákyně navštěvovala a musím říct, že prošel značnými změnami, co se týče

vybavenosti. Problémem je to, že majitelka salonu působí dost arogantním dojmem a v některých případech žákyně shazuje nebo si je posílá v rámci praxe nakoupit.

Když se ohlédnu za všemi salóny, co jsem prošla, jsem v celku spokojená jak s vybaveností, tak s prostory, ve kterých se žák pohybuje. V případě nějakých nedostatků, které se dají snadno odstranit, se budu snažit o upozornění na problém a jeho následnou nápravu.

3. Výzkumné šetření stavu vybavenosti pracovišť a průběhu odborného výcviku a jejich využití pro rozvoj kompetencí žáků

3.1 Názory žáků II., III., a IV. ročníků

Pro zjištění názoru žáků na stav vybavenosti pracovišť a průběhu odborného výcviku pro rozvoj kompetence žáků jsem vybrala metodu dotazníku (**viz. Příloha č. 7**). Při sestavování otázek pro dotazník, jsem vycházela z problematiky, kterou se zabývám ve své bakalářské práci. Odpovědi žáků byly směřovány na čtyři až pět variant podle charakteru otázky. Celkový počet otázek u všech dotazovaných žáků bylo 10 otázek. Výzkumné šetření bylo realizováno na Střední škole managementu a služeb s.r.o., ve druhém ročníku v celkovém počtu 45 žáků, jsem si vědoma, že to není ideální počet na dotazování, jejich názor mne ovšem zajímá, neboť tito žáci budou působit na škole další 2 roky a tedy důležité znát jejich názor na věc. Žákyně druhého ročníku prozatím nenavštěvují smluvní pracoviště, zaměřovala jsem své otázky více na průběh výuky a vybavenost školní provozovny. První čtyři otázky mají ovšem všechny ročníky stejné. Dotazovaných žáků ve třetím a čtvrtém ročníku bylo v celkovém počtu 115 žáků. Názory žáků třetího a čtvrtého ročníku jsou znázorněny dohromady, jelikož dotazník obsahuje stejné otázky. Žáky všech dotazovaných ročníků jsem nabádala při jeho vyplňování k co největší upřímnosti. Záměrně jsem také uvedla, aby se žáci nepodepisovali, dotazník byl tím pádem anonymní, což vedlo k tomu, že žáci neměli obavy vyjádřit svůj skutečný názor. Žáky prvního ročníku jsem do svého šetření nezapojila, jelikož jejich působení na škole je prozatím krátké a nemají tedy možnost odpovídat na některé z pokládaných otázek.

Výsledky šetření jsou zpracovány v tabulkové formě a k některým otázkám jsem vytvořila grafické znázornění. Cílem mého šetření bylo dosáhnout toho,

aby se žáci nad problémem zamysleli a sdělili svoje vlastní názory, z nichž bych jako učitelka odborného výcviku, mohla čerpat do budoucna. Na následující straně, jsou analyzovány jednotlivé výsledky šetření.

Tabulkový přehled jednotlivých odpovědí žáků II. ročníku

II. ročník – počet dotazovaných žáků 45					
	odpověď a)	odpověď b)	odpověď c)	odpověď d)	odpověď e)
otázka č. 1	-	32	5	2	6
otázka č. 2	3	5	29	4	4
otázka č. 3	30	12	3	-	-
otázka č. 4	21	11	8	-	5
otázka č. 5	9	28	4	2	3
otázka č. 6	38	5	2	-	-
otázka č. 7	36	2	7	-	-
otázka č. 8	26	4	1	9	5
otázka č. 9	9	31	3	-	2
otázka č. 10	34	6	4	-	1

Analýza výzkumného šetření názoru žáků II. ročníků

1. Učebny pro výuku odborného výcviku jsou hezké.

- a) úplně souhlasím
- b) částečně souhlasím
- c) moc nesouhlasím
- d) určitě nesouhlasím
- e) nemám vyhraněný názor

Na první otázku převážná většina dotazovaných žáků odpověděla, že částečně souhlasí, což je pro mne docela kladné, nicméně se nad tímto problémem musíme zamyslet, neboť názor ostatních respondentů se ubíral k záporným odpovědím.

2. Prostředí školních salónů je moderně a funkčně vybaveno.

- a) úplně souhlasím
- b) částečně souhlasím
- c) moc nesouhlasím
- d) určitě nesouhlasím
- e) nemám vyhraněný názor

V této otázce se vyjádřili žáci většinou záporně a moc nesouhlasí s tvrzením, že jsou učebny moderně a funkčně vybaveny, pouze někteří žáci, jsou s pracovištěm pro odborný výcvik celkem spokojeny, odpovědi na tuto otázku jsou dosti alarmující (viz graf č. 1).

Graf č. 1

3. Učitelé odborného výcviku jsou dobří odborníci.

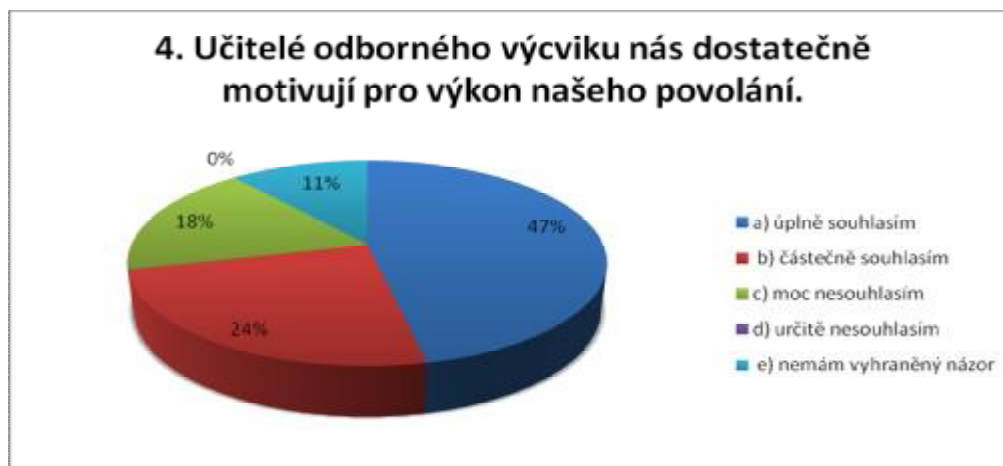
- a) úplně souhlasím
- b) částečně souhlasím
- c) moc nesouhlasím
- d) určitě nesouhlasím
- e) nemám vyhraněný názor

Ve většině se žáci shodují na kladné odpovědi a jejich vyučující pro odborný výcvik se jim jeví jako odborník.

4. Učitelé odborného výcviku nás dostatečně motivují pro výkon našeho povolání.

- a) úplně souhlasím
- b) částečně souhlasím
- c) moc nesouhlasím
- d) určitě nesouhlasím
- e) nemám vyhraněný názor

Na výsledky této otázky jsem byla velice zvědavá, musím říct, že opět většina odpovědí byla v kladném smyslu, přesto se najdou žáci, kteří svým vyučujícím nejsou dostatečně motivováni a nad tím by se měl každý vyučující zamyslet a snažit se najít řešení na tento problém (viz. Graf č. 2).

Graf č. 2

5. Učitel odborného výcviku učí jasně a pomáhá mi pochopit látku.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

V této otázce se většina dotazujících shoduje na názoru, že jim jejich vyučující srozumitelně a jasně stanovuje vytyčené cíle a v případě potřeby žáka, je vyučující nápomocen k pochopení látky.

6. Pracujete v odborném výcviku s odbornou literaturou a odbornými časopisy?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

V této odpovědi měli žáci jasno a je evidentní, že vyučující dostatečně využívá v odborném výcviku tištěných učebních pomůcek.

7. Při srovnání výuky v odborném výcviku a výuky v teoretickém vyučování:

- a) navštěvuji raději odborný výcvik
- b) navštěvuji raději teoretické vyučování
- c) neupřednostňuji některý druh výuky

Jednoznačně se žáci shodli na tom, že raději navštěvují výuku odborného výcviku, což je z hlediska jejich budoucího povolání důležité, pro získání praktických dovedností, vědomostí a návyků. Jen malé procento žáků navštěvuje raději teoretické předměty (viz graf č. 3).

Graf č. 3

8. Myslíte si, že počet hodin OV je pro Vás dostačující?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

Pro většinu žáků, je dle jejich názoru počet trávených hodin v odborném výcviku dostačující. Někteří žáci by ovšem byli pro možnost navštěvovat odborný výcvik častěji a zdokonalovat se tak ve své práci.

9. Těším se na to, až budu navštěvovat některé ze smluvních provozoven.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

Žáci byli ve svých odpovědích ještě nejisti, protože netuší, jak bude odborný výcvik na těchto pracovištích probíhat, většina dotazovaných volila tedy místo odpovědi rozhodně ano, odpověď b) spíše ano. Výsledek této informace je důležitý pro učitelku odborného výcviku, neboť bude tyto žáky příští rok rozdělovat na smluvní pracoviště.

10. Budete se svému oboru věnovat po maturitě?

- a) *rozhodně ano*
- b) *spíše ano*
- c) *nevím*
- d) *spíše ne*
- e) *rozhodně ne*

Velká většina žáků je rozhodnuta se svému oboru věnovat v budoucnosti. Celkem jedenáct žáků se vyjádřilo ve smyslu nejasné budoucnosti a nejsou si jisti, zda se budou tomuto oboru věnovat po vystudování.

Tabulkový přehled jednotlivých odpovědí žáků III. a IV. ročníku

III. ročník a IV. ročník – počet dotazovaných žáků 115					
	odpověď a)	odpověď b)	odpověď c)	odpověď d)	odpověď e)
otázka č. 1	7	22	68	13	5
otázka č. 2	21	27	59	8	-
otázka č. 3	83	27	5	-	-
otázka č. 4	18	89	8	-	-
otázka č. 5	103	12	-	-	-
otázka č. 6	83	9	10	13	-
otázka č. 7	32	12	7	19	45
otázka č. 8	84	8	23	-	-
otázka č. 9	32	52	31	-	-
otázka č. 10	42	53	9	7	4

Analyza výzkumného šetření názoru žáků III. a IV. ročníků

1. Učebny pro výuku odborného výcviku jsou hezké.

- a) úplně souhlasím
- b) částečně souhlasím
- c) moc nesouhlasím
- d) určitě nesouhlasím
- e) nemám vyhraněný názor

Odpovědi se převážně shodují s názorem žáků II. ročníků, a jasně vyplývá, že žákům vyšších ročníků, se nelíbí jejich školní pracoviště, kde probíhá odborný výcvik. Tato zpráva je pro mne alarmující a snažím se ve své bakalářské práci najít taková řešení, která by tuto situaci zlepšila.

2. Prostředí školních salónů je moderně a funkčně vybaveno.

- a) *úplně souhlasím*
- b) *částečně souhlasím*
- c) *moc nesouhlasím*
- d) *určitě nesouhlasím*
- e) *nemám vyhraněný názor*

Většina žáků se shoduje na tom, že moc nesouhlasí s tím, že jsou moderně a funkčně vybaveny, najdou se ovšem i žáci, kteří jsou spokojeni a souhlasí s tímto tvrzením.

3. Učitelé odborného výcviku jsou dobří odborníci.

- a) *úplně souhlasím*
- b) *částečně souhlasím*
- c) *moc nesouhlasím*
- d) *určitě nesouhlasím*
- e) *nemám vyhraněný názor*

Jsem ráda, že i u žáků vyšších ročníků nenajdeme zápornou odpověď a žáci se shodují na tom, že jich učitelé jsou odborníci ve své profesi.

4. Učitelé odborného výcviku nás dostatečně motivují pro výkon našeho povolání.

- a) *úplně souhlasím*
- b) *částečně souhlasím*
- c) *moc nesouhlasím*
- d) *určitě nesouhlasím*
- e) *nemám vyhraněný názor*

Učitelům se evidentně daří motivovat své žáky pro jejich práci, neboť většina žáků odpovídala v kladném smyslu.

5. Navštěvujete nebo jste v minulosti navštěvovala některé ze smluvních provozoven?

- a) *ano*
- b) *ne*

Na tuto otázku odpovědělo 103 žáků kladně a mají zkušenost s výukou na smluvním pracovišti. Zbýlých 12 žáků odpovědělo záporně, neboť zatím nebyli posláni na smluvní provozovnu.

6. Prostředí smluvního salonu, které navštěvují:

- a) *je hezčí než prostředí školního salonu*
- b) *nelíbí se mi tolik jako prostředí školního salonu*
- c) *je na stejné úrovni jako prostředí školního salonu*
- d) *nemohu posoudit, zdali je hezčí*

Na tuto otázku dost jasně převažovala odpověď a). Našli se ovšem i žáci, kterým se líbí více jejich školní pracoviště než salon, který navštěvují. Celkem třináct žáků nedokáže posoudit, které pracoviště se jim líbí více a zvolili odpověď d).

7. Instruktoři na smluvních pracovištích se mi dostatečně věnují.

- a) *úplně souhlasím*
- b) *částečně souhlasím*
- c) *moc nesouhlasím*
- d) *určitě nesouhlasím*
- e) *nemám vyhraněný názor*

Odpovědi na toto tvrzení jsou dosti různorodé, nicméně polovina žáků volila záporné odpovědi. Nad tímto, se jako vyučující musíme pozastavit a začít tento problém zkoumat a najít pro něj řešení (viz graf č. 4)

Graf č. 4

8. Na smluvních pracovištích:

- a) přijdu do kontaktu s novými přístroji a materiálem využívaný pro svůj obor*
- b) používají stejný materiál a přístrojové vybavení jako ve školním salonu*
- c) nemají žádné přístrojové vybavení*

Celkově 84 žáků přijde na svých smluvních pracovištích do kontaktu s novými přístroji a materiálem využívaný pro jejich obor, což je velmi pozitivní pro rozvoj žáka. Zbývající žáci volili v počtu 23 žáků odpověď c) a pouze 8 žáků potvrzuje, že na smluvním pracovišti využívají stejné vybavení jako ve školním salonu (viz graf č. 5).

Graf č. 5

9. Při srovnání výuky odborného výcviku probíhající ve školním salonu a výuky probíhající na smluvním pracovišti:

- a) navštěvuji raději školní salon
- b) navštěvuji raději smluvní pracoviště
- c) neupřednostňuji ani jeden druh

V této otázce se většina dotazujících shoduje na názoru, že raději navštěvují smluvní pracoviště než prostředí školního salonu. Velice mne ovšem těší, že se najdou i žáci, kterým vyhovuje více návštěva školního pracoviště.

10. Budete se svému oboru věnovat po maturitě?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

Pouze 42 žáků dala jasnou odpověď a) a chtějí se rozhodně věnovat oboru, který studují, většina žáků ještě o své budoucnosti není rozhodnuta a neví, čím by se chtěli v budoucnosti živit.

Na závěr lze říci, že většina všech dotazovaných žáků není spokojena a nelíbí se jim prostředí školních provozoven, zdá se jim, že by mohlo být moderněji a funkčněji vybaveno a uvítali by nějakou změnu, která by je více motivovala.

Co se týče pedagogických pracovníků školy, je většina respondentů spokojena a učitelé jsou pro ně dostatečně nápomocní při výkonu jejich práce. Žákům se líbí práce na smluvních pracovištích a navštěvují je rádi, nicméně z výsledků vyplývá, že se jim jejich instruktoři dostatečně nevěnují a musíme se nad tím zamyslet a sjednat určitou nápravu.

3.2 Názory učitelů odborného výcviku na Střední škole managementu a služeb s.r.o.

Pro výzkumné šetření stavu účelových zařízení školních salónů jsem vybrala formu dotazníku a řízeného rozhovoru (**viz. Příloha č. 8**). Otázky byly směřovány na to, jaký mají vyučující názor na stav školního pracoviště, jak hodnotí jejich vybavenost a především mne zajímal jejich názor na zlepšení odborného výcviku žáků ve školních provozovnách. Celkový počet dotazovaných vyučujících je 5 z toho čtyři učitelky odborného výcviku a jednou z dotazovaných je také zástupkyně pro praktické vyučování oboru kosmetické služby, která se účastnila pouze řízeného rozhovoru.

Analýza výzkumného dotazníku pro učitele odborného výcviku

1. Ve funkci učitele odborného výcviku pracuji:

- a) *méně než 3 roky*
- b) *3 – 10 let*
- c) *10 a více let*

Všichni dotazovaní učitelé pracují ve své funkci déle než 10 let.

2. Mé dosažené nejvyšší vzdělání je:

- a) *střední odborné s výučním listem*
- b) *střední odborné s maturitní zkouškou*
- c) *vysokoškolské pedagogické*

Učitelé mají vystudovanou střední odbornou školu zakončenou maturitní zkouškou a následně mají vystudované pedagogické minimum na Univerzitě Karlově.

3. Vyberte, které tvrzení je nejbližší vašemu názoru:

- a) *Práce učitelky OV je mi potěšením, ráda předávám své zkušenosti mladým.*
- b) *Práce učitelky mne uspokojuje částečně, dovedu si představit i jinou činnost.*
- c) *Práce učitelky OV je namáhavá, dost mne vyčerpává a málo uspokojuje.*
- d) *Práci učitelky OV vykonávám spíše z nutnosti – z nedostatku jiných pracovních příležitostí.*

Podle zjištění výsledků je pro všechny dotazované učitele jejich práce potěšením a rádi předávají své zkušenosti žákům. S tímto výsledkem můžeme být spokojeni neboť dle mého názoru je nejhorší vyučující ten, kterého nebaví jeho práce.

Analýza řízeného rozhovoru

1. Jak jste spokojena s podmínkami školního pracoviště pro výuku odborného výcviku?

Názory se od sebe dosti lišily, dvou dotazovaným vyučujícím se zdá prostředí školních salónů ideální pro průběh výuky a nic by tedy neměnili. Další z názorů byl od vyučující, která na škole působí nejdéle a zdá se jí, že se podmínky za poslední léta neustále zlepšují a tudíž je považuje za dostatečné. Ostatní názory na věc byly v negativním smyslu a vyučující nejsou spokojeni, se svým školním pracovištěm a uvítali by nějaké změny, které by zlepšili tuto situaci.

2. Jak hodnotíte vybavení školního salonu přístroji a materiály?

Učitelé se shodli na tom, že škola je dostatečně vybavena přístrojovým zařízením, nicméně co se týče materiálního vybavení, mohla by škola dodávat na pracoviště i materiál od jiných kosmetických firem, aby se žákyně naučily pracovat s co nejvíce kosmetickými produkty, které působí na kosmetickém trhu. Někteří z vyučujících by také uvítali při výuce využívání didaktických pomůcek pro lepší předávání informací žákům.

3. Jaký je váš názor na využívání smluvních pracovišť pro výuku žáků?

Některým vyučujícím, se zdá, že smluvní organizace mají na žáky dobrý vliv a považují za ideální, že žáci mají možnost přímého kontaktu s běžným provozem kosmetického salonu, zároveň mají možnost pracovat s jiným vybavením, než ve školním salonu což rozšiřuje jejich obzory v oblasti kosmetických služeb. Dalším názorem je ten, že smluvní pracoviště bývají nedostatečně zorganizovány, pro práci studentek a v některých případech bohužel žákyně svou profesi nevykonávají a více zapomenou, než se naučí. Jako další z problému je ten, že instruktoři se svým žákům dostatečně nevěnují a někde nedochází k plnění učebních osnov.

4. Jakým způsobem se snažíte motivovat žáky při výuce?

Jak vyplývá z dotazníku, kteří vyplňovali žáci, tak je jejich vyučující dostatečně motivují pro práci. Nejčastěji vyučující motivují své žáky pochvalou, což je velice důležité a žáky to dokáže potěšit a podpoří to další jejich výkony. Dalším prvkem je klasifikace a částečně i finanční ohodnocení, neboť žáci pracují na klientele, která většinou žáky obdaruje finančním příspěvkem za jejich vykonanou práci.

5. Jaké možnosti vidíte pro zlepšení odborného výcviku žáků ve školních provozovnách?

Dvě vyučující, jak vyplývá z první otázky, by na školní provozovně nic neměnili tak je ani nenapadá nic, jak by se dala provozovna vylepšit. Maximálně co se týče barevnosti interiéru, by se daly uvítat některé změny. Další vyučující by uvítali využití některého salónu jako učebnu při výkladu nové látky, která by byla vybavena materiálními didaktickými pomůckami a určitou rozmanitost v materiálním vybavení. Práce by tak byla zábavnější, aktivnější a přínosnější jak pro žáky tak pro vyučující.

4. Návrh na řešení prostoru a vybavenosti učeben na výuku odborného výcviku kosmetických služeb na Střední škole managementu a služeb s.r.o. a pro rozvoj kompetencí žáků

Návrh na nové řešení, vybavení prostor učeben pro odborný výcvik a jejich účelnější využívání vychází z vlastních zkušeností, které jsem získala už jako žákyně a zároveň vycházím z názoru svých kolegů a žáků, které jsem nabyla při dotazování a rozhovoru.

Prostředí, ve kterém probíhá odborný výcvik, neovlivňuje pouze žáky, ale také jejich učitele odborného výcviku. Za poslední rok jsem začala dělat malé změny v jednom ze salonů. Prostředí toho salonu mi přišlo příliš nudné a přeplácené zastaralou výzdobou a přebytečným nábytkem, který sloužil spíše jako odkládiště na svačiny a věci žáků. Můj názor na věc se shoduje s názorem mých žáků v tom, že prostředí učeben pro odborný výcvik není dostatečně funkčně a moderně vybaven. Dříve jsem v tom neviděla takový problém, musím ovšem s lítostí konstatovat, že má práce v tomto prostředí mne přestává dostatečně motivovat a bavit. Při výkonu povinné pedagogické praxe na Středním odborném učelišti Novovysočanská Praha 9, jsem měla možnost poznat i jiné prostředí pro výuku odborného výcviku oboru kosmetické služby a zjistila jsem, že není za potřebí, mít dostatečné finanční prostředky k tomu, aby učebny působily hezkým dojmem a zároveň plnily svůj účel. Inspirací jsou pro mne také školní projekty a aktivity žáků, které jsou jim zadávány učitelkou odborného výcviku. Po návratu na mé pracoviště jsem hned svým žákyním zadala úkoly v podobě aktualit, kdy nás každý týden jedna ze žákyň seznámí s novými výrobky, produkty a kosmetickými firmami, které se nachází na kosmetickém trhu.

Žáci budou na základě své aktivity řádně ohodnoceny. Tímto krokem se mi podařilo nově motivovat a aktivovat žáky.

Na naší škole máme k dispozici tři učebny pro odborný výcvik. Na základě ubývajícího počtu žáků, nejsou všechny učebny v průběhu týdne využívány. Využití těchto učeben by se tedy mohlo ubírat jiným směrem a plnil by tak efektivněji svou funkci.

První salon, bych ráda využila, jako tzn. studovnu. Dříve tento salon sloužil jako učebna pro výuku teoretických předmětů, mohl by se tedy opět využít za účelem výkladu nové látky odborného výcviku. Je pravdou, že mám k dispozici využívat učebnu, které se nachází v prvním patře a je vybavena plastovou tabulí, nutno však podotknout, že toto řešení by bylo mnohem pohodlnější a salon bych mohla využívat i při odpolední praxi, kdy učebna v prvním patře je již zamčena a část horního patra je zakódován. Jako soukromá škola máme dost finančních prostředků na to, aby se učebny pro výuku jak teoretických tak praktických předmětů vybavovaly modernější didaktickou technikou. Postupně se během roku takto obměnilo již 9 učeben. Škola vlastní okolo 20 notebooků pro potřeby vyučujícího a několik datových projektorů. V salonu bych při výkladu ráda využila této didaktické pomůcky. Žákům bych tím pádem mohla pouštět různé mnou vytvořené prezentace na právě probírající téma, což by bylo výhodné nejen pro mne ale také pro žáky, především proto, že by došlo k většímu zaujetí žáků než při běžném výkladu. Zároveň by si žáci mohli pomocí této pomůcky tvořit prezentace na své aktuality. Nachází se zde 10 židlí, ke kterým bych přiřadila nevyužité lavice, které se nachází ve skladu školy. Na zadní stěně se nachází velká nástěnka, která není nijak využita, žáci by si sem tedy každý měsíc mohli dávat ústřížky z časopisů ať už s aktuálním líčením nebo novinkami v oblasti kosmetických služeb za daný měsíc. Ve výuce využívám dost často odborných knih, které si pak odnáším opět domů, nemám totiž žádný prostor, kde bych tyto knihy uskladnila. Řešením by bylo, kdyby se z nábytku v tomto salonu udělala

knihovna pro tyto učební pomůcky. Salon by mohl také sloužit jako zázemí žákům, při jejich přestávce, nyní totiž musí svačit na chodbě, kde prochází zákazníci do kosmetických a kadeřnických salónů což nepůsobí moc dobrým dojmem. Touto změnou by došlo k plnému využití tohoto prostoru za účelem lepšího předávání informací a vzdělávání žáků.

Druhý salon je nejčastěji využíván, nachází se zde malá místnost navíc pro solárium, které je dost často navštěvováno jak žáky, tak klientelou. Tento salon bych tedy zařídila pouze pro potřeby klientely. Práce s klienty je pro práci kosmetičky nejdůležitější, proto je potřeba, aby se žáci i zákazníci cítili jako ve skutečném salonu a ne jako ve škole. Salon je dost velký na to, aby dokázal pokrýt celkovou denní klientelu. Co se týče barevného pojetí, používala bych světlé a teplé odstíny barev, které působí uklidňujícím a příjemným dojmem. Při příchodu do salonu by bylo vytvořeno po pravé straně malé zázemí pro klienty, kde by se usadili a vyčkali, než si žákyně připraví potřebné věci, které bude potřebovat při své práci. Stěny jsou vyzdobené plakáty, které dostáváme jako dary od kosmetických firem, zároveň jsou zde zapaspartované fotografie, pořízené při soutěžích, kterých se jako škola účastníme. Klienti tedy mohou vidět mimoškolní aktivity žáků vyšších ročníků. Co se týče vybavenosti, nachází se zde poměrně nová pedikérská křesla i lehátka na kosmetiku, nábytek ovšem působí starším dojmem. Výhoda je v tom, že je možno využít práce aranžérů, kteří by nábytek celkově zrenovovali.

Poslední salon prošel nedávnou rekonstrukcí a není tudíž nic, co bych na něm v současné době změnila. Tento salon využíváme pro opakování a nácvik technologických postupů jednotlivých tematických celků.

Troufám si říct, že pro žáky, kteří studují tento obor, je nejdůležitější odborný výcvik, kde tráví 7 hodin dvakrát týdně. Je tedy mým hlavním cílem, aby se žákům prostředí líbilo a cítili se v něm dobře.

Před lety se na škole každoročně pořádala soutěž kosmetiček a kadeřníků, kdy se na začátku roku, vyhlásilo určité téma, např. mořský svět a žáci, kteří se do soutěže přihlásili, trénovali v týmu v průběhu roku. Jeden tým se pokaždé skládal z 5 žáků, jedné modelky, dvě kosmetičky a dvě kadeřnice. Učitelé odborného výcviku kosmetiček i kadeřníků byli samozřejmě žákům nápomocní. Vyvrcholení soutěže bylo na konci dubna, kdy se ve školním átriu vytvořilo pódium a žáci zde prezentovali svou práci, hodnotilo se líčení, účes a celkový dojem a zda došlo ke splnění tématu. Tři nejlepší místa byly pak řádně ohodnoceny, každý z týmu vyhrál určité sladkosti, knihy a nějaká líčidla a přípravky na vlasy. Naposledy se tato soutěž konala pře 7 lety. Důvod proč došlo k ukončení této tradice, je my stále záhadou a nikdo na to nedokáže odpovědět. Ráda bych tedy tuto tradici zase obnovila, protože nevidím žádný zásadní důvod proč by to nešlo. Takovéto soutěže dokážou strhnout žáky k většímu zájmu o jejich obor, zároveň se zde velice dobře uplatňují mezipředmětové vztahy mezi kosmetičkami a kadeřnicemi. Žáci jsou aktivnější a dochází k naplňování motivace, což prospívá i dobrému jménu školy. Žáci mohou také do svého projektu zapojit své rodiče, kteří jim mohou být nápomocní v mnoha ohledech. Na vyhlášení výsledků této soutěže bych ráda pozvala i rodiče žáků naší školy. Rodiče budou tudíž mít možnost poznávat aktivity a možnosti školy a také získat reálnější obrázek o svém dítěti.

Závěr

V závěru své bakalářské práce jsem přesvědčena, že vytyčený cíl na, který jsem se v této práci zaměřila, se mi podařilo splnit. Navržené změny se mi jeví jako vhodné a realizovatelné řešení pro zvýšení kompetencí žáků.

Pro zjišťování posouzení, jak žáky ovlivňuje prostředí, ve kterém odborný výcvik probíhá ať už ve školních salónech či na smluvních pracovištích a zároveň jak žáci vnímají učitele a instruktory odborného výcviku, mi byl podkladem a posloužil mi dotazník, který mi žáci vyplňovali. Za povšimnutí stojí fakt, že instruktoři se svým žákům dostatečně nevěnují a je nutné provádět častější kontroly na jednotlivých smluvních provozovnách. Nicméně žáci navštěvují raději smluvní provozovny a proto je důležité mít kontakty na smluvní pracoviště, které mají zájem předávat žákyním zkušenosti z běžného denního provozu v kosmetickém salonu.

Dotazník pro učitele odborného výcviku dokazuje, že někteří z učitelů jsou přesvědčeni o tom, že prostředí, ve kterém vyučují, nepotřebuje žádné změny. Nerada bych tady jejich názor nějak zpochybňovala, nicméně si myslím, že jsou tady určité mezery, které by se daly vyplnit novými metodami a pomůckami pro výuku, které by žáky více zaktivovala a vyučování by pro ně byl zábavnější. Jsem ovšem ráda, že podobný názor se mnou sdílí i jedna z mých mladších kolegyň. Společně se tedy budeme snažit zvýšit kvalitu předávání znalostí, dovedností, vědomostí a návyků svým žákům za pomoci jakýchkoli navržených změn.

Seznam použitých zdrojů

- Burdek, L. *Úplné Znění Školství podle stavu k 27.9.2010*. Ostrava: Segit, a.s. 2010. ISBN 978-80-7208-825-6.
- Čapek, R. *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada Publishing,a.s, 2010. ISBN 978-80-247-274
- Čepek, P. – Hyhlík, F. – Švanda, I. *Mistr ba výchova učňů*. Praha: SPN, 1975. Č: 54-0-246
- Hanuš, R. – Chytilová, L. *Zážitkově pedagogické učení*. Praha: Grada, 2009. ISBN: 978-80-247-2816-2
- Kříž, E. *Didaktika praktického vyučování*. Praha: ČZU 2007. ISBN: 80-213-1322-6
- Ondroušová, Z. *Bakalářská práce*. Praha: ČZU 2009
- Pavelková, I. *Motivace žáků k učení: perspektivní orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci*. Praha: UK, Pedagogická fakulta, 2002. ISBN: 80-7290-092-7

- Průcha, J. *Přehled pedagogiky, Úvod do studia oboru*. Praha: Portál 2006. ISBN 80-7178-944-5
- Průcha, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál 2002. ISBN 80-7178-631-4
- Rozsivalová, V. a kolektiv. *Kosmetika 1*. Praha: Informatorium, spol. s.r.o. 2000. ISBN: 80-86073-71-8
- Schusterová, E. *Závěrečná práce*. Praha: UK 2005
- Slavík, M. – Husa, J. – Miller, I. *Materiální didaktické prostředky a technologie jejich využívání*. Praha: ČZU 2007. ISBN: 978-80-213-1705-5
- Stojan, M. *Základní pedagogické kategorie*. Brno: MU 1998. ISBN: 80-210-1964-6
- Teplá, K. a kolektiv. *Kosmetika 3*. Praha: Informatorium, spol. s.r.o. 2001. ISBN: 80-86073-79-3
- Vališová, A. – Kasíková, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing 2010. ISBN: 978-803357-9
- <http://www.sousos.cz/>
- <http://www.hygp Praha.cz/>
- <http://www.nuov.cz>